

Kapitel 5 opgave B

Uddrag af fire forbudte bøger 1849-1901

1. Frederik Schaldemose: *Rasmusine eller den belønnede Dyd*, 1851

Helte digt i seks Sange.

I 1851 indledte forfatteren Frederik Schaldemose udgivelsen af ugebladet *Prikkeltorne*, der vakte stor opsigt, bl.a. fordi det indeholdt en række slet skjulte angreb på Frederik VII og hans borgerlige kone, grevinde Danner. I november 1851 anlagde Criminal- og Politretten sag mod Schaldemose for majestætsfornærmelse og utugtige skrivelser. Schaldemose blev idømt en mulkt på 200 Rdl. Allerede i april 1852 fulgte et nyt sagsanlæg, fordi han i *Prikkeltorne* havde udgivet teksten "*Rasmusines Ungdomserindringer eller den belønnede Dyd*". Det offentliggjorte stykke indgik i bogen *Rasmusine eller den belønnede Dyd*, der udkom i seks oplag i løbet af blot et halvt år. Myndighederne fandt det offentliggjorte stykke så utugtigt, at forfatteren blev idømt en mulkt på 300 Rdl. Samtidig blev både *Prikkeltorne* og *Rasmusine*-bogen konfiskeret.

Første sang

Heltindens Herkomst og første Indtrædelse i Verden

1.

Og nu en Sang om en Figurantinde,
som blev gjort om til en naadig Grevinde
ved hjælp af to Lægge, to Laar og en Brand
der ganske forplumred' en Høiheds Forstand.

2.

Dog agter jeg ikke, som nyere Skjalde,
Strax ind i Huset med Døren at falde,
Thi det er en Uskik, der smager mig ei,
Og helst vil jeg følge den banede Vei.

3. Heltindens Navn – jeg fortier det ikke,
Er Rasmusine og Moderens Fikke –
Hvem Faderen var, ja, derom jeg veed
naturligvis slet ingen Besked.

4.

Thi man spurgte derom hendes Moder,
Hun svared' : Naar Sviin i Ager roder,
Formaar da Nogen at sige os hvem
Der egentlig roder Katoflerne frem?

5.

Men jeg som slutter af Vandets Dyder
mig til den Kilde, hvorfra det flyder,
jeg mener, Heltinden sit Udspring fandt
i en Berider eller Komediand.

6.

Da nu vi have fortalt hvad vi vide
om vor Heltindes Oprindelse, skride
vi videre frem og fortælle, at smukt
hun voxte op under Moderens Tugt.

7.

Da fjorten Vintre hun havde paa Bagen,
hun blev blandt Theatrets Dukker optagen,
og prøvet af Direktøren, der fandt,
at hun til Bestemmelsen svared' galant.

8.

Stor Lykke hun gjorde i Musernes Tempel;
Balletmestren trykte Fuldtendhedens Stempel
paa hende og strax havde det fundet Sted,
før andre Kjendere trykkede med.

9.

Dog fandt hun, at denne Kreds var for lille
for hendes Talent; Elskerinde af spille,
det var noget bedre, det var noget rart,
thi gik hun til Pjankes Trop i en Fart.

(...)

Femte sang

En Ildebrand og en Prinds. Lykkens Sol begynder igjen at skinne for Heltinden.

1.

Det hendtes ved Midnat at Trommerne løbe
Og Vægterne raabte og Brandfolk gav Møde,
Og Prindsen fra Spillebordet sprang op,
lod sadle og foer afsted i Galop.

2.

Og som han nu kommer hvor Flammerne fnyste,
han seer i et Huus, som Branden oplyste,
at midt i Stuen en Engel her staaer
med yndige Lægge og deilige Laar.

3.

Ja, Lægge og Laar han saae, thi tilfulde
Chemisen ei skjulte hvad skjule den skulde,
og Somme vil vide endog, at hans Blik
omsider betydeligt høiere gik.

4.

Saa stod han henrykt i den tredie Himmel
og stirrede midt i den larmende Vrimmel
paa Englen i Særken, hvis Lægge og Laar
stak Hjertet i Brand, saa det flammed' som Blaar.

5.

Men frem af Vrimmelen Trykkeren bryder
og siger: "Min naadige Herre, det fryder
mig ret i Hjertet Dem her at se!
Behager De ikke en varm Kop The?"

6.

"Den Dame i Særken, De seer derinde,
er, maa jeg sige, min bedste Veninde,
og hun vil føle sig hædret, hvis De
vil nyde hos hende Deres Morgenthe."

7.

Da sagde hans Højhed: "Den Omsorg De bærer
for mig i højeste Grad Dem ærer.
Jeg trænger og til en forfriskning at faae;
thi lader os ind til Engelen gaael"

8.

Som let man begriber, den Skjønne saaes haste
med over Chemisen et Shavl at kaste,
saa tog hun mod Prindsen i halv Negligé,
gav Pigen et Vink og befalede The.

9.

Hvorledes herefter med Andagt Hans Høihed
betragtede Brysternes lokkende Drøihed,
hvorledes hans Blikke fordybede sig
i lønlige Sager, det rager ei mig.

(...)

Sjette Sang

1.

Det første hans Høihed nu havde at gjøre,
Var Trykkerens Skjænk i sit Harem at føre;
Saa gav han hende friherrelig Rang,
Hvad hæsligt i Adelenes Ører klang.

2.

Men hermed var ei min Heltinde fornøiet
et ædlere Maal hun havde for Øiet.
og stedse til Maalet hun stræbte med Flid
om Natten især, som den passendes Tid.

3.

I Skrivten staar der: "Hvo leder, han finder".
En Morgen var Slottet opfyldt med Grevinder
og Grever, ja Prindser; Thi Høiheden lod
med Trykkerens Frille til Bryllup boe.

4.

Beskrive den Høitid saa gjerne jeg vilde,
Men Evnen mangler og det er dog ilde;
Thi Smidsken og Hvidsken det mangled' ei paa,
og rynkede Næser i Mængde man saae.

5.

Dog kan jeg berette, at fru Rasmusine
Til Alteret gik med en sømmelig Mine,
Blufærdig, beskeden og ei som en Paa
der breder sin Hale med Solene paa.

6.

Og veed jeg til min Heltindes Ære,
at skjønt en Grevinde Slæbet mon bære,
og skjønt af en Prinds til Skammelen ført,
hun var dog taknemmelig, ydmyg og rørt.

7.

Og da nu Bispen traad' frem og ophøied
Smukt hendes Dyder, sit Hoved hun bøied'
og over Kinden, der blussede rød,
en Strøm af hede Taarer der flød.

8.

Og knap havde Bispen smedt dem sammen

Og Degnen tilføiet sit brægende Amen,
og næppe var knyttet det evige Baand
før hæftigt hun kyssede Høihedens Haand.

9.

Da skeede der flux et Jertegn: hver Lyde
faldt af Heltinden som Skjæl af en Gryde,
og reen som en Engel stod hun nu der
beundret, ophøiet og priist af Enhver.

10.

Her er min Ramusianiade til Ende,
dog vil jeg stundom tilbage vende,
for at lovprise fra Tid til Tid
Heltindens Dyder med yderste Flid.

11.

Thi Schiller, den Skjald, som vi Alle prise,
har sagt i en ganske fortræffelig Vise:
"Fortjenesten altid fortjener sin Løn";
en Sats, der baade er rigtig og skjøn.

12.

Det vil mig og sikkert betydeligt frommt
jeg vil i Rangforordningen komme,
og blive en Krigscancelisecretair,
om ikke endog en Krigscommissair.

13.

Ja, man skal see, at tilsidst jeg deler
den Lykke med Damens gamle Vekseler,
at faae en Nøgle af Guld paa min Bag;
hvor det vil være en lykkelig Dag.

2. P. A. Worm: af "Tiggerne"

Romanen "Tiggerne" (1.udg.1866) foregår i dagene omkring Frederik den Syvendes død den 15. november 1863 og skildrer de intriger, der fra forskellig side bliver udfoldet for at få den konservative Christian den Ottende udnævnt til konge og dermed øge den tyske indflydelse i Danmark. I romanens Syvende Kapitel er kongen netop død, og nogle af de sammensvorne mødes for at lægge planer for, hvordan Slesvig-Holsten ved Prøjsernes hjælp skal løsrive sig fra det øvrige Danmark.

Saasnt det Søndagsaften var blevet mørkt, listede en høi Herre sig sig ud af Glücksborg Slot, han var indhyllet i en stor mørkeblaa Rytterkappe og en stort Reisehue bar han trykket dybt ned over Panden.

Kappekraven var slaaet op over Ørerne, saa den i Forening med Huen næsten skjulte hans Ansigt.

Var det for at skjærme sig mod Kulden og Aftenluften eller for at forhindre nysgjerrige Blikke fra at gjenkende Manden? Han gik rask igjennem Byen og imod den lille By Ulstrup.

Da han kom til Veien, som fra venstre Side kommer fra Ryde standsede han et Øieblik og hørte Hestetrampen fra sidstnævnte Vei.

Han stillede sig op ved en Veiviserpæl, der stod ved Korsveien og ventede i nogle Minutter. Hestetrampen kom nærmere og det varede ikke længe før han saa en Rytter som førte en opsadlet Hest ved Haanden.

Saasnart Rytteren saae den kappeklædte Mand, standsede han sin Hest, lettede paa Huen og sagde:

"God Aften og Guds Fred, Hr. General, jeg kommer vel ikke forsildig?"

Den saaledes tiltalte traadte frem og rakte Rytteren sin Haand, idet han sagde:

"Jeg har kun ventet i nogle Minutter og jeg vidste jo, at jeg kunde stole paa Dem, hr. Baron, men jeg troer, at De har nedladt Dem til selv at være Staldmester. Det er mere end jeg havde ventet".

"Jeg er forsigtig min ærede Ven. Det er det hele, vi ville ikke have en Tjener til Vidne, og saa maae man finde sig i at have lidt Uleilighed. Folkene ere ikke til at stole paa, de have faaet Vane til at vilde have en Mening og undsee sig ikke ved at kritisere deres Herres Ord og Handlinger. Vær saa god at stige til Hest, jeg er bange for at de andre Herrer vente og ssa bliver de gnavne. Vi have en lang Vei til Skjersbjerg; men Hestene ere gode og naar vi lade dem strække ud, saa ville vi være der om et Par Timer. Men før vi træffe sammen med dem, maa vi være enige om vor Fremgangsmaade. De fordre alle at Dannevirke skal ødelægges og dertil maa vi give vort Minde¹."

"Det er en stor Fordring, Hr. Baron, og jeg frygter for at vi ikke kunde gaa ind derpaa. Folket har store Forhaabninger til disse Forsvarsværker og Soldaterne ville forsvare dem til det sidste."

"Soldaterne maa adlyde deres Officerer, og vi behøve ikke at spørge dem om vi maa overgive Skandserne. Naar blot de Øverstbefalende er enige", sagde Baronem.

"Men Officererne ville ikke blindt adlyde og det vil være meget vanskeligt at finde en Mand som har Anseelse og vil forspilde sin militaire Ære. Ingen af vore Generaler vil være at formaae dertil."

"De tager fejl, Hr. General", svarede Baronem, "der vil let findes en Mand, som for at blive Overgeneral vil indgaae paa alle mulige Betingelser. Det kommer kun an paa at tage Sagen paa den rigtige Maade. Jeg skal nok ordne denne Sag, og uden Fortvivlelse må De tillade mig at spørge hvorfor De ikke selv vil tage denne Plads, hvor De vil faae en udmærket Leilighed til at tugte baade Borger- og Bønderrakket. De have de sidste Aar sat Næsen saa høit i

¹ tilladelse

Sky, at de fortjene en alvorlig Revselse og hvorledes kan det bedre skee end naar vi stille deres Sønner til Kanonfoder for vore Venner."

"Det er et vanskeligt Spil", svarede Generalen. "Skandserne er stærke og vore Venner er ikke til sinds at ofre meget for at faa dem. Sæt nu, at Soldaterne og Officererne nægte af forlade Dannevirke, sæt, at de fordre at forsvare Skandserne, fordi det var Kong Frederiks Villie at de skulle forsvares til det Yderste. Hvad skal saa en Overgeneral gjøre?"

"Naar en Overgeneral lader Armeen udmatte ved anstrengende Forposttjeneste og maadelig Forpleining saa vil han spare vore Venner det halve Arbeide; thi som Officer maa De vide hvad en Armee er værdi som i 8 á 14 Dage har vaaget og sultet. Giv en saadan Arme Ordre til Tilbagetog og de ville adlyde, det indestaar jeg for. Tilbagetoget kan da let ordnes saaledes at en stor Del af Armeeen bliver fangen, og sidde første nogle Tusinde af de værste Skraalere i tydske Fæstninger, saa ville de Gamle nok gjive Kjøb og finde sig i deres Skjæbne. Vi kunne jo sørge for at de Regimenter hvor de fleste Kjøbenhavnere ere, blive meest udsatte. Ere de væk saa er der intet til Hinder for at vi kunne føre Resten imod hovedstaden og faae alt bragt i den gamle Orden og frem for Alt jage de storsnude Bønder ud af Kongens slot. Skulle vi Adelige finde os i at vor Konge skal tigge hver Skilling fra en Rigsdag, hvor Huusmænd og Høkere² have Stemme, er det ikke en Pligt imod vor Stand, at vi bruge ethvert Middel for at haandhæve vore nedarvede Rettigheder. Er det ikke en Skændsel at man skal sige, at "de danske Vaabenbrødre" ere den virkelige Adel, fordi de have kjæmpet for Fædrelandet? Hvad skal der blive af os, naaer de ville begynde paa at undersøge vore adelige Rettigheder. De undsee dem ikke for at sige at Vaabenbrødrene have fortjent deres Adelspatent i Kampen, medens vi kun er adelige, fordi vore Forfædre for mange Aar siden have kjæmpet og at den største Deel af Adelen ikke engang kan sige det. Det er sandt, at den største Deel af den danske Adel stammer fra Tydskland; men det er jo et Vidnesbyrd om, at det danske folk finder sig i hvad man byder det; hvorfor har de ikke for længe siden protesteret herimod? Vi stamme fra Tyskland og der er vort rette Hjem; thi der have endnu de Adelige Magten; men hvis vi bære os fornuftige ad, saa kunne vi faae det ligesaagodt i Danmark, som vore Frænder have det i det store Fædreland. Vil De ikke række Haanden til at dette kan skee?"

"Vel vil jeg række Haanden til at de gode gamle Tider atter kunne komme igien, og at Adelen kan indtage sin rette Plads omkring en Konge, som vil holde et ordentlig Hof, hvor ikke enhver Borger og Bonde kan komme; men jeg frygter for at det er et vanskeligt Arbeide. Folk er blevne vant til at tænke og det er ikke saa let at forbyde dem det. Vel harmes jeg over at see Bønder ved Kongens Bord; men det er ikke godt at kunde forbyde dem det, da de dog ganske have Magten formedelst deres Mængde. Selv om vi kunde sende nogle Tusinde til tydske Fæstninger, saa vil det dog ikke forslaae ret meget. Ja kunde vi vinde Armeen og gaae imod Kjøbenhavn saa snart Borgerne der begynde at kny imod vore Foranstaltninger, saa var det en anden

² købmænd

Sag. For nogle Aar siden havde det været muligt; men siden de Frifødte er komne med er der en ganske anden Aand i Armeen og nu er det ikke til at tænke paa at bruge dem imod Borgerne. Nu vil jeg heller ikke vove paa at tage Ansvar paa mig ved at føre Armeen fra Dannevirke og overgive den til Tydskerne."

"De er bleven bange siden De er bleven General, det passer sig ikke godt. De er bekjendt for Deres Tapperhed og det forundrer mig at De nu er bange", sagde Baronnen idet han haanlig trak på Skulderen.

"De tager fejl Hr. Baron. Jeg er ikke bange; men der er Forskjel paa at føre en Afdeling i Ilden, naar denne Afdeling troer sig begejstret for en retfærdig Sag, og paa at føre en heel Arme til Skjændsel og Nederlag; De maae dog indrømme mig at det er et haardt Arbejde for en ærekjær Mand". "Men hvis en vis Dame af min Slægt beder dem derom, saa vil De dog gjøre det, især naar hun paastaer, at der er til hendes Børns Lykke. Man gør jo saameget for sine Børn", sagde Baronnen med et haanligt Smil.

Generalen holdt sin hest an og sagde:

"Tag dem iagt, Hr. Baron. Med en Dames Ære tør vi ikke spøge, selv om denne Dame er Deres egen Svigerinde. Jeg har den Ære at være hendes Ven; men at sige, at jeg er hendes Børns Fader, det er dog for slemt, da hun er gift og flere af hendes Børn i Stillinger, hvor den mindste Skygge af Mistanke om deres fødsels Ægthed vilde styrte dem"

Truende holdt Generalen og greb til sin Sabel; men Baronnen, som ogsaa havde standset sin Hest, opslog en skraldende Latter og sagde:

"Jeg tænkte ikke at fornærme Dem, men Ven. Naar min Svoger kan finde sig deri saa kommer det ikke mig ved, jeg kan have nok at gjøre for at passe paae at min egen Fru Gemalinde ikke gjør for stor Skandale, disse Damer er just ikke bekjendte for deres Ærbarhed. Men hvad siger det Børnene arte sig godt og den virkelige Fader kan have fornøielse af dem. Som sagt, De vil føie disse smukke Børns Moder selv om Efterverden vil kalde dem "General Baglænds".. Kom vi ville være Venner og kun sørge for at faa vore Tjenester betalte saa godt som muligt af vore tydske Venner. Begyndelsen er gjort og min Hr. Svoger vil ikke være karrig³ i sin Taknemmelighed, vel at mærke, naar det det ikke tager for meget paa hans Pengepung, thi den er mellem os sagt, forbandet slap i denne Tid. Lad Tyskerne betale. De have Penge og dem kunne vi bruge; thi min Spillegæld løber forbandet op."

"Hvormeget mon Preusserne vil give os for det Stykke Arbejde der er udført og for det vi for Fremtiden ville udføre?"

"Jeg tænker en halv Million, ringere kan det ikke være og derfor jeg have de fuld Erstatning i det Skyts som findes paa Skandserne selv om de sælge dem som gammelt Jern til en Jernkræmmer. Dog maa vi jo betænke, at vi ogsaa fremme vore egne Smaa Planer og jeg tænker, at en halv Million kan gaae an. Hvad siger De?"

"Aa, jeg mener at vi kunne være tilfreds, forudsat at vi ikke er for Mange til at dele."

³ nærig

"Louise forlanger 50.000, og hendes Mand vil ogsaa nok have en 50.000, til sine private Fornøielser. Han skal have en Veninde ude paa Strandveien, som nok er ham temmelig dyr og nu for det første tør han ikke igjen begynde paa at være tigger. Et 50.000 maa der spenderes paa den Mand, der vil være Overgeneral for at Samvittigheden ikke skal være alt for øm. Saa bruge vi en 50.000 til forskejlige Honorarer til Bladudgivere osv., og Resten dele vi; det bliver altsaa en 150.000 til hver af os. Hvad, kan det gaaer? Derfor kan haves mangen lystig Aften."

"Jeg har indladt mig paa Handelen, og kan ikke godt nu træde tilbage", sagde Genralen, men ved sig selv tilføiede han: "Det kan jeg takke Louise for, hun har rigtignok hjulpet mig fremad og kan endnu hjælpe mig mere; men hun er ærgjerrig og vil nok til sidst ikke tage i Betænkning at opoffre mig. Fy for Pokker, hvis det skulde komme saa vidt at man skulde kalde mig "Genralbaglænds", hvad hjælper det saa selv at mine Børn komme nok saa godt efter det. Hvad kan det hjælpe mig, at han siger jeg kan være stolt af mine Børn, naar jeg ikke for Verden tør fremstaa og bevise at det er mine børn. Folk tro at det er Christians Børn, og naar det gjøres Stads af dem saa skjærer det mig i Hjertet. Dog, lad gaa, jeg er komme ind paa Veien og kan ikke godt vende tilbage."

"Hvad Satan, jeg troer De bliver Tankefuld Hr. General", sagde Baronen. "Saa nu er vi strax ved Bjerget, der kan jeg se Stumperne af Alarmstationen, som Tydskerne havde i sidste Krig og det forekommer mig som om jeg deroppe kan see to Ryttere, det maa være den holstenske Greve og Preusseren. Kom nu, vi ere vel enige, og De tillader vel at jeg leder Underhandlingerne med de Herrer? Jeg kjender dem og har Fuldmagt fra min Svoger."

De rede rask til og snart vare de ved Foden af den Høi som hedder Skjernerbjerg og hvorfra der er en fortrinlig Udsigt over det smukke Angeln, men sine mange levende Hegn og røde Gaarde over søen, til Sønderborg og over en Deel af Sundeved.

Men det var Nat og Landskabet var indhyllt i Mørke der kun afbrødes ved enkelte Lys som skinnede mat fra nogle Bøndergaarde.

To Ryttere rede ned ad Høien og mødte Baronen og Generalen ved Høiens Fod. De hilste høflig og rakte hinanden Haanden.

"Er det sket, som blev lovet mig af Præsten Becker?", spurgte den holsteenske Greve,

"Kong Frederik er død i dag", svarede Baronen, "og vi komme for at aftale de øvrige Foranstaltninger. Jeg har Fuldmagt fra min Svoger, og haaber at de Herrer ogsaa have den fornødne Bemyndigelse til at underhandle."

"Jeg, svarede Greven stolt, "handler i mit eget Navn og vil være Mand for at holde hvad jeg lovet. Jeg har lovet Præsten Becker 100.000 Rdl., naar Kong Frederik døde inden den 20de November; da jeg nu hører, at det er skeet vil Pengene blive udbetalte. Hvorledes Kongen er død kommer mig ikke ved og jeg vil ikke vide det. Paa den Dag, Dannevirke forlades af de Danske betaler jeg 200.000 Rdl fordi jeg ikke kan lide at sådanne Skandser skal skille Slesvig fra Holsten. Paa hvad Maade Volden bliver forladt er mig ligegyldig;

men det maa skee inden fire Maaneder. Det er min Mening, og jeg skal holde Ord hvad Betalingen angaaer, dog vil jeg ikke have mere at gjøre med den kjæltringeagtige Præst.!

"Jeg", sagde Preusseren, "har fra min Herre Fuldmagt til at levere en Sum, som vi kunne blive enige om, naar Dannevirke rømmes tilligemed hele Slesvig. Min Herre kan nok indsee at saaledes som Sagerne staae, er det ikke rigtig uden Kamp at forlade Slesvig, og han har heller ikke noget imod at der leveres smaa Træfninger til Øvelse for hans soldater; men han vil dog ikke offere meget Mandskab, navnlig fordrer han at Dannevirke ikke maa forsvares og hvis det for Skinnets Skyld er nødvendig, at der senere gjøres Modstand, saa fordrer han at Tilbagetoget fra Dannevirke ordnes saaledes at svær Skyts og Magasinerne kunne falde i vore hænder, som Erstatning for det Tab vi muligen kunne lide. Hvormeget fordrer de Herrer for at ordne dette saaledes?"

"Jeg mener at vi maa have mindst 600.000 Rdl. af Dem for at forlade Dannevirke, især da det svære Skyts skal blive staaende; thi der vil være mange at betale for dette kan skee", svarede Baronen.

"Da Greven giver 200.000 Rdl saa mener jeg at det vil være en god Betaling naar min Herre giver 300.000 Rdl saa bliver det i alt en halv Million" yttrede Preusseren.

"Men", svarede Generalen, "naar Deres Herre ikke giver os en halv Million, saa forsvare vi Dannevirke og da det danske Folk er begejstret for Sagen og stoler paa disse Skandser saa vil det blive haardt, ja umuligt at tage disse Værker, selv om deres Herre har 100.000 Mand at offere derpaa."

"Det er ogsaa min Mening", sagde Baronen, "vi ere ikke Tiggere og kunne undvære disse Summer. Naar her ikke af Deres Herre betales os en halv Million for disse prægtige Skandser saa er vore Underhandlinger afbrudte".

"De maa dog betænke Hr. Baron" yttrede Greven, "at Deres Hr. Svoger behøver Penge til sin nye Stilling og til at udstyre sine Børn. Nu kommer det sig dog ikke for ham, at han vedbliver at være Tigger, jeg mener at De bør modtage min preussiske Vens virkelig gode Tilbud, de bør tage imod disse Tilbud baade for Deres egen og for Deres Slægtnings Skyld. Om Hr. Generalen ogsaa har Grunde for at interessere sig for Deres Svogers Slægt kan jeg ikke vide", tilføiede han med et eget Smil.

Den Vrederødme som bedækkede Generalens Ansigt, skjultes af Natten, men hans Stemme dirrede noget da han svarede:

"Jeg for min Part gaar ikke ind paa denne Handel medmindre der betales os i alt 700.000 Rdl."

"Lad gaae da", svarede Preusseren "paa min Herres Vegne forpligter jeg mig til at betale en halv Million naar Dannevirke forlades; men i denne Betaling afkortes 1000 Daler for hver svær Kanon., Danskerne føre bort fra skandserne; derimod giver jeg 100 for hver mindre Kanon, som i brugbar Stand bliver staaende enten i skandserne eller paa Veien. Jeg haaber at vi siden kunde blive enige om Overgivelsen af Dybbøl og Als; men derom kunne vi senere underhandle. Nu er vi enige, ikke sandt?"

De fire Herrer rakte hinanden Hænderne og toge Afsked idet de To og To slog ind paa forskellige Veie.

"Saa er den Sag afgjort", sagde Baronnen", nu antager jeg det er bedst vi tage til Kjøbenhavn for at stille Skuespillerne paa deres Plads. Se det er forretninger som betale sig bedre end det mest storartede Tiggeri.

"Ja, lad os tage til Hovedstaden og se hvorledes Stemningen nu er der. Jeg tænker de vigtige Borgere nu hænge lidt med Næbet, nu da deres Borgerkonge er død", sagde Generalen.

Romanen Tiggerne udkom i hæfteform i foråret 1866 og blev en øjeblikkelig succes. Succesen skyldes formentlig bl.a., at romanen udnyttede de mange sladderhistorier, der var i omløb om kongens død og den tabte krig i 1864. Først i slutningen af oktober fik myndighederne imidlertid øje på bogen, og der blev holdt forhør over forfatteren. Den 25.10 1866 kunne Flyveposten fortælle, at politiet havde beslaglagt over 1.000 eksemplarer af bogen og bragt dem til Politikammeret. Kort efter afhøringen tog P. A. Worm sit eget liv, og han nåede derfor ikke at blive retsforfulgt. Beslaglæggelsen af bogen blev til gengæld opretholdt.

Giv på baggrund af på baggrund af ovenstående kendsgerninger en analyse af uddraget.

I kan bl.a. beskæftige jer med sprogformen, kompositionen, personskildringen og forholdet til de virkelige begivenheder under krigen i 1864.

Analysen skal munde ud i en diskussion om:

- *Romanens kvalitet*
- *Hvad der er forklaringen på romanens popularitet i samtiden*
- *Hvorfor bogen blev forbudt*

3. Martin Jørgensen: af "Livsnydelse. Naturalistisk Studie", Kbh. 1885 s. 68-79.

Romanen *Livsnydelse. Et Livsnydende Individ's Historie. En naturalistisk Studie* blev udg. i 1885. Romanen var skrevet af Martin Jørgensen (født 1849). Bogen blev beslaglagt af politiet umiddelbart efter udgivelsen. Kriminal- og Politiretten afsagde dom i sagen den 1. august 1885. I dommens præmisser hedder det bl.a.:

"Da Tiltalte paa Side 38-42 og side 64-80 af Skriftet har skildret Sanselighedens Opvaagning hos unge Mennesker og et vellystigt Fruentimmers kønslige Udskejelser under en saadan Udmaling af sansepirrende Enkeltheder og vellystige Optrin, at Skriftet maatte betegnes som utugtigt i Henhold til Straffelovens Pg. 184."

Forfatteren blev idømt en bøde på 200 kroner eller hensættelse i simpelt fængsel i 1 måned. Sagen blev appelleret til Højesteret, der den 8. december 1885 stadfæstede politirettens dom.

(...)

Onsdag aften! —

Hele Dagen havde jeg været i en febrilsk Ophidselse — fuldstændig aandsfraværende — jeg kunde kun tænke paa den kommende Aftens Rus.

Tiden var ellers lang nok, men denne Dag forekom den mig en Uendelighed, og stadig gik jeg i Angst for, at der skulde komme noget i Vejen — at jeg skulde faa Afbud og komme en anden Dag. Udsættelsen vilde havde været en

rædsom Pinsel. Det var, som om mit Blod kogte, jo nærmere det længselsfulde Øjeblik kom, desto større blev Ophidselse. Jeg, det tamme, civiliserede Dyr, jeg følte hidtil ukendte Kræfter røre sig i mig — jeg forstod nu Rovdyrets Tørst efter Blod — —

— Kl. 8 ringede jeg ved hendes Dør.

Pigen lukkede op.

Hun pegede paa en aaben Dør for Enden af Korridoren.

“Vil De gaa derind!” sagde hun i en meget alvorlig Tone og gik ud ad en anden Dør.

Man skulde have tro't, jeg var drukken — jeg vaklede gennem Korridoren, støttende Haanden mod Væggen, naaede den aabne Dør og saá:

En hyggelig Spisestue. I et Hjørne stod et dækket Bord med et overdaadigt Maaltid — bag ved paa en Chaiselongue sad eller rettere laa hun.

Hun var iført en meget nedringet sort Silkekjole med Albueærmer.

Mærkelig nok — nu, da jeg stod ved Maalet, endog da jeg saa hende i et saa forførende Toilette, nu blev jeg atter tam; Ophidselsen som forstenede — Blodet blev koldt.

Jeg hilste med et let Buk.

Hun rettede sig, indtog en mere siddende Stilling, nikkede til mig og sagde:

“Sæt Deres Hat paa det Bord — vær saa venlig at lukke Døren, og kom saa og tag Plads hos mig, saa spiser vi — siden taler vi.”

Jeg fulgte Opfordringen. Men, idet jeg vilde sætte mig, rejste hun sig, tog den ledige Plads og gav ved en Haandbevægelse til Kende, at jeg skulde sætte mig paa hendes Plads — det var den Ende, hvor der var Rygstød.

Siden mit Besøg i Magstræde var jeg kommen i Forhold til forskellige Udgaver af det kvindelige Køn, og derved havde jeg erhvervet mig en god Portion “Frækhed”, men over for denne Dame med det fornemme Væsen var jeg forlegen. —

Hun rakte mig Brødbakken, i det hun saá smilende paa mig.

“Tak,” — stammede jeg, “jeg har ingen Appetit.”

Ledsaget af samme Smil bød hun mig syltede Frugter og skænkede to Glas Vin.

“Lidt dessert maa De vel kunne nyde Siden — naar jeg har talt med Dem, maaske De saa kan spise til Aften. Jeg har heller ikke Lyst til at spise nu. — Sér De, der er Sympati mellem os.”

Jeg spiste nogle frugter, og vi klinkede.

Pludselig bøjede hun sig frem mod mig og næsten hviskede med det dejlige bløde Organ:

“Ved De, hvem *Messalina* var?”

Uden i øjeblikket at tænkte dybere over Spørgsmaalet, men stolt over at kunne besvare det, lod jeg Lexikonsremsen (et af de Stykker, jeg særlig havde bidt Mærke i) løbe af Stabelen, i det jeg frimodig begyndte:

“Det var Kejser Klaudius' tredje Gemalinde, som blev berygtet ved —

Saa standsede jeg pludselig. Jeg kom i Tanker om, at der vist var upassende at tilføje mere.

Men hun fortsatte i en munter, højrøstet Tone:

” - som blev berygtet ved sin Frækhed, ved sin Skamløshed i Udsvævelser — det er rigtigt.”

Der kom en underlig Glans i hendes øjne.

Hun fortsatte i den hviskende Tone:

”*Jeg er en saadan Kvinde* — ja, ikke ganske anderledes. Jeg vover kun i Smug at tilfredsstille mine stærke Lidenskaber. Offentlig tør jeg ikke udvise det, man forstaar ved Skamløshed, men jeg gjorde det, dersom jeg turde. Hvis mine Familieforhold ikke var mig en Hindring, vilde jeg nyde, nyde og stadig nyde al den Vellyst, som findes ude i Livet. Jeg vilde strække Haanden ud efter alt, hvad jeg kunde faa fat i, alt, hvad jeg attraaer. Nu maa jeg lænkebunden nyde i Smug og suge Vellysten ind ved ét Menneske, som maa repræsentere alt og alle, som beruser mine Sanser. — — Jeg næsten misunder Tøsene, der om Aftenen gaar paa Træk. Megen Væmmelse maa de finde sig i, men de bliver ogsaa delagtige i usigeig Lykke.”

Hun var begyndt rolig, men efter Haanden blev Stemmen forceret og lidenskabelig.

Paa hendes prægtige Arme fremtraadte fine Dugperler. Mit Blod kom atter i Kog — Ophidselsen vendte tilbage. Jeg kunde ikke modstaa Fristelsen til at trykke mine Læber imod den dejlige Arm — jeg sugede Duggen ind.

Saa slyngede hun Armene om min Hals, kyssede mit Haar, mine øjne, mine Kinder.

Paa Munden et langt, fyrigt Kys! — Hun stødte mig blidt fra sig og fortsatte:

”De skal vide, hvorledes jeg er — hvem jeg er, har mindre at sige.”

Hun strøg sig med Haanden over Panden, som om der var ubehagelige Tanker dér bag, og lod den saa falde mat ned.

” - Jeg er opdraget i et rigt Hjem paa Landet — Fa’er er Proprietær. Vi modtog sjældent Besøg og, naar det skete, var det af ældre Folk eller unge Piger — der kom aldrig unge Mænd. Jeg levede indesluttet paa vor gammeldags Ejendom mellem Skov og Sø, og lærte Livet at kende kun gennem Bøger. Da jeg var sexten Aar gammel, fik vi i Sommerferien Besøg af en ung Pige fra København — hun lærte mig den Sanselighed, man kan nyde uden en Mands Bistand. I otte Aar tilfredsstillede jeg min Lidenskab paa denne Maade. Veninden havde sagt, at der var mange Kvinder, som bar sig saaledes ad, naar de ikke turde hengive sig til en Mand. — I mit fire og tyvende Aar fik vi Besøg af den Mand, som friede til mig. Han var Enkemand og tredive Aar ældre end jeg.”

Hun gjorde en Pavse og fortalte videre i en træt Tone:

”Jeg giftede mig med ham. Hvorfor? Fordi han i pekuniær Hensénde var et godt Parti, og fordi jeg lige saa godt kunde tage ham som enhver anden, da jeg, uvist af hvilken Grund, ikke maatte gifte mig med en at mine Jævnaldrende. — Fa’er og Mo’er er et Par underlige, indesluttede Mennesker — bag dem ligger vist en ubehagelig mystisk Fortid — naa, hvorledes det forholder sig dermed, véd jeg ikke, men jeg var vant til at adlyde dem, og saa tog jeg ham. Jeg længtes ogsaa efter at erfare, hvad Lidenskab ved en Mand vilde sige, og efter at komme til København. Jeg fulgte ham til Hovedstaden, hvor han var ansat som kongelig Embedsmand.”

Hun lænede sig op mod mig, greb min Haand og beholdt den i sin, i det hun af og til trykkede den varmt.

“Vel var min Mand gammel, men efter sin Alder endnu smuk og desuden behagelig i sit Væsen, jeg fandt mig derfor snart i Samlivet med ham.

Kun, naar jeg hengav mig til ham i lidenskabelig Rus, var det sjældent ham, jeg tænkte paa. Det var hans Legeme, der hvilede paa mit, det var hans Arme, der omslyngede mig, og hans Læber, som trykkes mod mine. Men min Fantasi skød ham bort; jeg lukkede øjnene og bildte mig ind, at jeg nød Livsglæden ved en Yngling — det var et ungt, friskt Legeme, jeg favnede, Armene, der omslyngede mig, var kødfulde og spændte med Ungdommens hele Kraft, Munden, som hvilede ved min, var blodrød, fugtig, svulmende — og, naar jeg vaagnede fra Gøglespillet, stødte jeg ham fra mig med Afsky. —”

Ved disse Ord stødte hun uvilkaarligt min Haand fra sig, men i næste øjeblik naaede hendes Læber mine.

I naturlig Lidenskab hvilede hun ud et Par Minutter og fortsatte saa:

“I syv Aar levede jeg ved ham — saa gik han bort til det Ubekendte. Nu, i det sidste Aar — aa! jeg vil ikke gentage det. I Aarenes Løb var min Sanselighed tiltaget i Kraft — al den Vellyst, jeg mødte ude i Livet, virkede paa mine Sanser, saa jeg ofte troede, at jeg skulde gaa fra Forstanden, fordi jeg ikke turde trække til mig, hvad hver Trevl i mit Legeme smægtede efter. Jeg havde desværre et Rygte at værne om, og uagtet jeg foragter det tomme i det Hensyn, er jeg nødt til at rette mig derefter, hvor jeg ikke vil miste alt, hvad min Mand har efterladt mig, og tillige Arven efter Fa’er; der er mellem ham og min Mand indgaaet en Forpligtelse — naa ja, det er udenfor Sagen — men jeg er bange for Fattigdom — jeg vil vedblive at være rig.

Ved slutningen var der kommen et harmfuldt Udtryk i hendes Ansigt — Jeg forstod, at hun var nødsaget til at bøje sig for en Fortids Gaade, hun ikke selv kendte.

Hun strøg mig med Haanden gennem Haaret, og hendes blide, venlige Udtryk vendte tilbage.

“Saa fik jeg en Idé,” tog hun smilende til Orde, “Jeg vilde binde ét Menneske til mig, og ved ham vilde jeg søle mig ind i den Rus, som ofte kun andre paavirkede. Jeg vilde ikke leve sammen med en af disse store kraftfulde Mænd, under hvem jeg kun vilde blive Slavinde. — Jeg har selv Kraft — Nej! jeg vilde knytte til mig helst halvt en Dreng, med hvem jeg kunde spille Boldt, og af hvem jeg kunde forlange alt. — I flere Maaneder søgte jeg et saadan Menneske, og flere Gange troede jeg at have fundet den Rette, men, naar jeg saa i Hemmelighed lod søge Oplysninger, maatte jeg i Følge deres Fortid formode, at jeg ikke hos nogen af disse vilde kunde faa det, som jeg ønskede. — Tilfældet kom mig til Hjælp.”

Hun gjorde en lang Pavse og betragtede mig med lidenskabelige Blikke. Fra først af havde jeg fulgt hendes Meddelelser med stor Spænding; efter Haanden gled jeg over i behagelig Døsighed og nød med en pirrende Ro hendes Livshistorie — jeg levede mig ind i hende, berusede mig i hendes Nærværelse med vaagne Drømmebilleder om den fuldstændige Bedøvelse, der ventede mig i hendes favn,

Den ny Messalina fortalte videre:

"Marie, min Pige, har tjent hos mig et halvt Aar. Jeg tog hende til mig, strax efter at hun havde faaet et Barn, Faderen, som hun ikke kan glemme, havde lovet hende Ægteskab, men hans Maal var kun at forføre hende, og han er nu i Tyskland. Hun havde nogle Aar været Husjomfru hos en Ven af min Mand, og da jeg fik hendes Forhold at vide, tilbød jeg at tage hende i min Tjeneste og sørge for Barnet, til det blev konfirmeret. Ja, De forstaar maaske, hvad der laa bag ved min Handlemaade. — Hun er alt for taknemlig for, hvad jeg har gjort for hende, til at jeg ikke ubetinget skulde kunde stole paa hendes Hengivenhed for mig. Desuden agter jeg at lønne hende ogsaa paa andre Maader — jeg har fundet det nødvendigt at gøre hende til min Fortrolige — hun hverken sér, hører eller taler om noget. Jeg har boet her siden Flyttedag, jeg flyttede her hen ved Volden, fordi jeg vilde bo ugenært. Jeg vil nu i Smug hengive mig til Livets Lyst og tage Erstatning for den spildte Tid — og De skal hjælpe mig. Jeg er en extravagant Kvinde, men gør, som jeg forlanger, og vær tavs med mit Navn, saa staa min Pung al Tid aaben for Dem — unge Mennesker foragter sjældent en Fru Fortuna som jeg. De tager naturligvis ikke mit Tilbud fortrydelig op, jeg ansér Dem ikke for at være en af de romantiske, pengeforagtende Helte, vel?"

Jeg rystede paa Hovedet.

"Naa, nu er vi kommen til Dem; hør, hvorledes det gik til: I Søndags manglede jeg Ost. Marie korn tilbage fra Dem og spurgte, hvor hun skulde købe. Jeg skulde just aflægge en Visit hos en Veninde af min Moder og besluttede selv at købe Ost paa Vejen. Jeg kom forbi Deres Principals Butik og kastede tilfældig et Blik ind igennem den aabne Dør. Ved det Syn, jeg blev vaer, glemte jeg mig selv og blev staaende. De stod skødesløst lænet mod Bagdisken og havde Armene slaaet bag om Hovedet, og Deres Blik var rettet mod Loftet. Men i det Nu var det som De besjæledes af noget, jeg nærmest kan betegne som uendelig Livslyst. Deres Mund ligesom søgte efter noget, det beskæftigede Deres Tanker. Deres godmodige, glade Ansigt, med de friske røde Kinder — det rene, klare Udtryk besjælede mig — jeg antog Dem for at være atten Aar og ikke, som jeg Dagen efter fik at vide, to og tyve. Barnet og Ynglingen i Dem tog mig fangen. Jeg havde sét alt det, det øjeblik jeg stod stille. Jeg gik et Stykke ned ad Gaden og vendte saa om — Resten kender De til Dels. Dagen efter lod jeg indhente Oplysning om Dem, og det Liv, De havde ført, tiltalte mig. Saadan et voxent Barn, en Sammenblanding af Dreng og Mand, kunde jeg bruge, især da jeg ved de næste Besøg opdagede forskelligt ved Dem, der interesserede mig særlig. Efter Deres Udsénde at dømme tager man let fejl af Dem. De duperer med Deres Ansigt, jeg kan gerne sige uskyldige Udtryk, ved Deres Stemmes ejendommelige Klang. De bogstavelig talt fortryllede mig. Jeg lod Marie spørge, hvorledes De syntes om mig, og tilføjet de Iagttagelser, jeg selv havde gjort, blev den Entusiasme, hvormed De omtalte mig, afgørende. Og saa (her brast hun ud i en næsten vild Latter, idet hun gjorde en betegnende Gestus), saa opdagede jeg af det Ydre, at De havde noget, Kvinderne sætter særdeles Pris paa."

Der stod Champagne paa Bordet.

Hun lod Proppen springe, og der var noget bakkantisk ved hende, som hun stod dér og, da hun begejstret udbrød:

“Vi har spist Desserten Før Maaltidet — lad os fortsætte fra Slutningen!”

Hun havde fyldt Glassene, de stødte sammen; jeg tømte mit.

Hun blev staaende med det fyldte Glas i Haanden, og det var, som om hendes øjne, der hvilede paa mig, gnistrede.

I det jeg satte Glasset fra mig, raahte hun vildt:

“Leve — Sanseligheden”

I samme Nu kastede hun sin Champagne i Ansigtet paa mig. Jeg blændedes, blev ilde berørt og opbragt over hendes Hensynsløshed og vilde tilkendegive mit Mishag. I Vrede fór jeg op, men blev i det samme væltet tilbage paa Chaiselonguen. Hun kastede sig over mig — hendes sitrende Hænder omspændte mit Hoved — hun sugede og slikkede Champagnen bort fra mit Ansigt og min Hals — det overflødige, følte jeg, løb ned paa mit bare Bryst.

Hendes lange, prægtige, silkebløde sorte Haar, der var sat op i en stor Knude i Nakken opløstes og ombølgede vore Hoveder. —

Hun gjorde mig til, hvad hun selv var, —

To Rovdyr parredes. —

(...)

4. Edvard Brandes: af “Det unge Blod” (1899)

Det unge Blod (1899) handler om godsejersønnen Andreas Tersling, der efter et længere udlandsophold vender hjem til Danmark. Her indleder han et forhold til fru Cramer, der er gift. Romanen blev beslaglagt ved udgivelsen, fordi myndighederne fandt, at visse passager i den indeholdt en overtrædelse af straffelovens paragraf 184. Forfatteren blev efterfølgende idømt en bøde på 200 kroner.

Paa Klokkeslettet — det var vist første Gang i Fru Cramers Liv, at hendes Skønhedsvæsen tillod hende at være præcis, dog til den nu kommende Stund havde hun Dag og Nat længtes og glædet sig — paa Klokkeslettet ringede Fru Cramer paa Døren, hvor endnu forsigtigt Kappens Navn stod, og i samme Nu blev den revet op og hun næsten baaret ind i Stuen af Andreas. De omslyngede hinanden, og der gik nogle øjeblikke, inden de kunde sige hinanden, hvor forelskede de begge var og hvor lykkelige over at genses. Og i en Fart rev Fru Hellen Overtøjet af sig for atter at bore sig ind til ham, der bedækkede hendes fine, rødmende Ansigt med tusinde Kys, hede og nænsomme paa én Gang.

De fortalte hinanden kort og hastigt, hvordan de havde tilbragt

Adskillelsesdagene — begge med en eneste Tanke: det nuværende øjeblik. Og Fru Hellen var saa lykkelig, at hun endog roste Andreas for hans Indfald: at leje Kappens Værelser. Han fortalte hende straalende, hvor fiffigt han mente at have baaret sig ad, hvor sikre de var her uden Genboer og kun opvartede af den gamle Dorthe, der var kommen over fra Jylland med alle Sagerne.

Fru Hellen havde engang tidligere været i Kappens Lejlighed til en Ungkarleaften og saa nu først, hvor forandret der var.

"Lad mig se dine Værelser", bad hun.

Han tog hende om Livet, og de gik langsomt gennem Spisestuen ind til Sovekammeret, som Andreas havde forandret mest og hvor næsten alt var hans.

"Kappens Spor er udviskede", sagde han smilende og kyssede hende.

Hun gengældte hans Kys med en Heftighed, der næsten forbavsede ham, og saa' sig om med halvlukkede øjne.

"Her er hyggeligt, her vil vi blive. Her bor du — og jeg".

"Vort Sovekammer" spurgte han frygtsomt og med bankende Hjærte.

"Vort Sovekammer", indrømmede hun, "du søde Mand."

Han betragtede hende med stor Fryd han kunde godt nøjedes med Kyssets Kærtegn denne Dag og andre Dage med: han var allerede saa stolt over at hun, den skønne, tilbødte Frue, mere attraaværdig end alle han havde set, laa her i hans Arme, hengiven og øm, og glad ved at kæles for. Men han syntes, at om hun nu gav sig til ham den Dag, saa handlede hun større og bedre end de Kvinder, der skal ledes gennem Hundreder af lumre og lystne Forgaarde til Elskovens Allerhelligste. Han vilde gjerne straks eje hende helt, skønt han var lidt ængstelig for sin egen Rolle i det Kærlighedens bevægede Optrin, der skulde spilles — han var ikke meget forfaren, bange for at være raa, men ogsaa angst for ikke at være en Mand.

Han knælede ned for hende og sagde:

"Jeg længes meget."

Hun bøjede Hovedet og svarede med smilende og tindrende øjne:

"Jeg vil gjerne — hvis du længes saa meget: jeg er jo din."

Da tog han hende og afklædte hende under utallige Beundringsord og Kærtegn og førte hende til sin Seng.

Men i Omfavnelsen mærkede han — med en nagende Smærte, der pludselig gennemfo'r ham og fæstnede sig i hans Hjerne — at han tænkte paa, *maatte* tænke paa, at en anden havde besiddet hende, ligesom nu han. Og da hun laa med Hovedet boret ned i hans Skulder i en vellystfuld Mathed, spurgte han sig selv med Fortvivlelse, om hun maaske tænkte som han og om hun sammenlignede før og nu. Men han turde intet Spørgsmaal rette til hende — han turde ikke vove at blot minde hende om hendes retmæssige Besidder — ikke lade sig mærke med denne stikkende Pinsel i Hjærtet. Han *maatte* kun kysse hende og forsikre hende om, at ingen var dejligere end hun, og at han aldrig havde følt, ja haabet at opnaa saadan Lykke. Men bagved hans elskovshede Ord laa en Følelse af Vrede og Had, fordi hun ikke helt var hans og ikke altid havde været hans: for hun havde jo vist en anden de samme Kærtegn og den samme Glød — eller maaske ikke? — og en anden havde turdet kysse hende saaledes, saa hæftigt og lidenskabeligt — eller maaske ikke? — og havde faaet de samme fremstammede Elskovsord til Svar — eller maaske ikke? Kun naar hun saa' paa ham med det klareste og ømmeste Blik veg undertiden Fortidens Skygger for dette tindrende Sollys.

Hun derimod: hun befandt sig vel — usigeligt vel til Mode med en henrivende Følelse af legemligt Behag. Hun havde det saa godt, saa godt i hans Favn. Fra hin første Aften i hendes Hjem havde hun egentlig længtes mod denne Stund,

været i en Art Spænding eller Nerveophidselse — "som en brudfros Jomfru har jeg været", sagde hun engang leende til ham, der knap forstod hende — og nu, nu nød hun denne velsignede Fuldbragthedsfølelse. Hun var ligesom mere sig selv; hun havde handlet, som hun vilde, og havde fuldført sit Værk uden Tøven, uden Taabelighed, uden Famlen. Hun havde længtes saa hæftigt efter at kunne vise sig øm og hengiven mod en Mand, og nu havde hun ogsaa lært dette at kende — og helt ud. Hun fornam hans Nærhed næsten som et friskt og foryngende Bad, hvori hun sænkede sit hvide Legem, der farvedes rosenrødt under hans Elskovs havsalte Bølge.

Og hun vuggede sig helt ind til ham og nød Lykke og gav Lykke paany. *Hun* tænkte ikke paa sin Mand, ikke et Sekund. Hvad havde han med dette at skaffe! Han var for hende som et stygt Insekt, hvis Stik hun engang imellem maatte taale. Hvad Grund skulde hun vel have til at sammenligne denne Ubehagsfornemmelse med Vellystfølelsen nu?

Men idet hun klyngede sig til Andreas, efter at nogle Timer var gaaede, kom der en anden Tanke, der pinte hende. Et underligt Indtryk af, at den Sansning, som hun havde ønsket, i Virkeligheden var forbi og aldrig kunde komme mere — saalidt som den Knop, der blev Blomst, kunde blive Knop og atter Blomst paany. Var hun steget op ad et Bjærg og stod nu paa Tinden og kunde ikke naa højere, men blot se — tilbage eller frem — altid nedad? Hun rystede vredt disse Tanker af sig, hun *vilde* have det godt og hun kyssede atter Andreas og sagde: "du søde Mand!"

For han var jo en Mand og ung og fin og saa velsignet forelsket — saa forelsket som hun endnu ingen havde set, selv overfor hendes kongelige Skønhed.

Og netop da var han ikke saa forelsket, som han havde været to Timer tidligere, inden Billedet af Cramers Skikkelse sad paa hans Tankers Nethinde — blivende og fasttvunget.

— De skiltes under Kys som de var mødtes — lidt mindre sikre overfor hinanden, end da hun stormede ind til hans Favntag.

Opgave

Giv i grupper en analyse af uddragene af de fire tekster og overvej, hvad der er baggrunden for myndighedernes forbud mod bøgerne.

Diskuter specielt, om der primært er politiske eller moralske grunde til beslaglæggelsen af de fire bøger eller om det i nogle tilfælde kan være tale om en kombination af det politiske og moralske.